

CƠ QUAN CỦA ĐẢNG BỘ ĐẢNG CỘNG SẢN VIỆT NAM TỈNH PHÚ YÊN
TIẾNG NÓI CỦA ĐẢNG BỘ, CHÍNH QUYỀN VÀ NHÂN DÂN TỈNH PHÚ YÊN

CHÀO MỪNG ĐẠI HỘI ĐẢNG CÁC CẤP NHIỆM KỲ 2025-2030

Bứt phá trong liên kết, PHÁT TRIỂN DU LỊCH BỀN VỮNG

Trình diễn ẩm thực cá nưô đại dương đến du khách thị trường du lịch Long An và các tỉnh miền Nam. Ảnh: TRẦN QUỚI

*Đến nơi
đón ánh bình minh đầu tiên
TRÊN ĐẤT LIỀN VIỆT NAM*

→9

- Trường Sa, những phút giây lưu luyến →4
- Lo ngại rác thải ven biển →10
- Ngày hội pickleball tại Phú Yên →11

Tình đất, tình người qua trang sách

Hơn 30 năm gắn bó với Phú Yên, bên cạnh công việc chuyên môn, ông Nguyễn Hoài Sơn đã thực hiện nhiều công trình nghiên cứu chứa đựng tình cảm sâu nặng dành cho quê hương thứ hai. Với cuốn sách mới nhất - *Sản vật Phú Yên trong ca dao dân gian*, tác giả Nguyễn Hoài Sơn đã “vẽ bản đồ sản vật”, để người đọc càng thêm mến thêm thương vùng đất Phú trời Yên..

→6+7

Đột phá trong liên kết PHÁT TRIỂN DU LỊCH BỀN VỮNG

Liên kết hợp tác phát triển thị trường du lịch Hà Nội - Phú Yên.

Trong ảnh: Lãnh đạo Sở VH&DL Phú Yên tặng bức ảnh tháp Nghinh Phong đến lãnh đạo Sở Du lịch Hà Nội. Ảnh: TRẦN QUỚI

Hiệp hội Du lịch Phú Yên và Hiệp hội Du lịch Đắk Lắk liên kết hợp tác phát huy thế mạnh du lịch “biển xanh - đại ngàn” khi hai tỉnh hợp nhất. Ảnh: TRẦN QUỚI

Với tinh thần đổi mới, sáng tạo và tăng tốc, Phú Yên đang từng bước khẳng định vị thế là điểm đến hấp dẫn, thân thiện trong lòng du khách. 6 tháng đầu năm 2025 ghi nhận những con số ấn tượng về tăng trưởng khách du lịch, hiệu quả trong công tác xúc tiến quảng bá, sự gắn kết giữa các địa phương và doanh nghiệp.

TRẦN QUỚI

Những con số biết nói

6 tháng đầu năm 2025, ngành Du lịch Phú Yên ghi nhận đà tăng trưởng tích cực, giữ vững xu hướng phục hồi và phát triển bền vững. Với tổng lượng khách du lịch khoảng 2,62 triệu lượt, đạt 58% kế hoạch năm và tăng tới 33,7% so với cùng kỳ năm 2024, Phú Yên tiếp tục khẳng định sức hút trên bản đồ du lịch quốc gia.

Đặc biệt, lượng khách quốc tế đạt 22.700 lượt, tăng 50,3% so với cùng kỳ. Đây là tín hiệu tích cực, thể hiện hiệu quả của các hoạt động xúc tiến quốc tế và việc nâng cấp cơ sở hạ tầng, dịch vụ. Tổng doanh thu từ du lịch đạt 5.850 tỉ đồng (tăng 46% so với cùng kỳ), trong đó doanh thu từ dịch vụ lưu trú đạt 541,1 tỉ đồng - một con số phản ánh rõ nét sự tăng trưởng chất lượng dịch vụ và sức mua của du khách.

Hiện toàn tỉnh có 480 cơ sở lưu trú, với gần 8.000 buồng phòng, trong đó khoảng 670 buồng đạt chuẩn 3-5 sao. Lực lượng lao động trực tiếp trong ngành khoảng 7.100 người, gián tiếp khoảng 14.200 người. Điều này thể hiện vai trò quan trọng của du lịch trong tạo sinh kế và đóng góp cho kinh tế địa phương.

Thúc đẩy liên kết, xúc tiến du lịch

Hiệp hội Du lịch Phú Yên đã thể hiện vai trò trung tâm kết nối doanh nghiệp, tổ chức nghề nghiệp, cơ quan quản lý nhà nước và cộng đồng trong phát triển du lịch. Trong 6 tháng đầu

năm, hiệp hội đã tổ chức tổng kết hoạt động năm 2024 với chủ đề “Đổi mới - Sáng tạo - Tăng tốc phát triển”, đồng thời tập trung triển khai công tác chuẩn bị Đại hội nhiệm kỳ III (2024-2029), bao gồm cả công tác nhân sự và vận động kinh phí tổ chức. Tuy nhiên, thực hiện chủ trương chung, sáp nhập các tỉnh, thành phố, áp dụng chính quyền hai cấp (cấp tỉnh và cấp xã), nên công tác đại hội tạm dừng.

Hiệp hội Du lịch Phú Yên hiện có 245 hội viên, trong đó có 64 doanh nghiệp và 181 hội viên cá nhân, cùng 2 chi hội trực thuộc: Chi hội Đầu bếp và Chi hội Hướng dẫn viên. Điều này cho thấy sự phát triển cả về chiều rộng lẫn chiều sâu của tổ chức hội - một nền tảng cần thiết để phát triển du lịch theo hướng chuyên nghiệp, có bản sắc.

Với phương châm “đi từng ngõ, gõ từng thị trường”, hiệp hội đã phối hợp chặt chẽ với Sở VH&DL tổ chức, tham gia hàng loạt hoạt động xúc tiến trong và ngoài tỉnh.

Từ gian hàng du lịch Phú Yên tại Đắk Lắk, lễ hội quà tặng Hà Nội, hội nghị kết nối du lịch Hà Nội - Phú Yên, đến hội nghị quảng bá du lịch tại Long An..., mỗi sự kiện đều là cơ hội để đưa hình ảnh Phú Yên lan tỏa, giới thiệu sản phẩm du lịch đặc sắc như cá ngừ đại dương, du lịch biển đảo, du lịch cộng đồng. Thông điệp “Phú Yên - Điểm đến hấp dẫn và thân thiện” ngày càng trở nên quen thuộc.

Đặc biệt, hiệp hội đã tổ chức hội nghị hợp tác du lịch Phú Yên - Đắk

Lắk với chủ đề “Kết nối du lịch biển xanh với đại ngàn”, khẳng định xu hướng phát triển du lịch liên vùng và tăng cường tính bền vững thông qua sự đa dạng hóa sản phẩm. Ông Phạm Thọ Trường, Chủ tịch HĐQT kiêm Tổng giám đốc Công ty CP Tập đoàn BB cho biết: “Qua công tác quảng bá, xúc tiến, du lịch Phú Yên ngày càng được du khách và các hãng lữ hành trong và ngoài nước biết đến. Đặc biệt chuyến đi Đắk Lắk vừa qua phải nói rất thành công ở phương diện kết nối, hợp tác phát triển sản phẩm du lịch “biển xanh - đại ngàn”, tạo nên sức mạnh mới khi hai tỉnh hợp nhất”.

Trong 6 tháng đầu năm, Hiệp hội Du lịch Phú Yên đã chủ động tham gia Hội chợ Du lịch quốc tế VITM Hà Nội 2025, đại hội hiệp hội du lịch các tỉnh như Khánh Hòa, Tây Ninh... Đây không chỉ là cơ hội học hỏi, cập nhật xu hướng, mà còn giúp Phú Yên xây dựng hình ảnh chuyên nghiệp, mở rộng mạng lưới đối tác chiến lược.

Hiệp hội cũng tích cực tham gia góp ý cho các chính sách phát triển du lịch cấp tỉnh như kế hoạch kích cầu, đề án phát triển du lịch Phú Yên đến 2045..., khẳng định vai trò phản biện, đề xuất chính sách của tổ chức xã hội nghề nghiệp.

Hiệp hội Du lịch Phú Yên, với vai trò trung tâm kết nối và kiến tạo, đang chứng minh năng lực thích ứng linh hoạt với thời cuộc, xây dựng được niềm tin trong cộng đồng doanh nghiệp và góp phần quan trọng đưa du lịch Phú Yên trở thành điểm đến hàng đầu khu vực duyên hải Nam Trung Bộ và cả nước.

Khảo sát, xây dựng sản phẩm mới

Nhằm đáp ứng nhu cầu ngày càng cao của du khách, hiệp hội và các doanh nghiệp đã tổ chức khảo sát các tuyến điểm du lịch sinh thái, nông nghiệp để xây dựng tour mới. Đây là bước đi chiến lược nhằm đa dạng hóa sản phẩm, giảm tải cho các điểm đến truyền thống, đồng thời tạo ra chuỗi giá trị kinh tế lan tỏa tới cộng đồng.

Phối hợp với Tổng công ty Hàng không Việt Nam, hiệp hội đã đề xuất các gói sản phẩm kết hợp vé máy bay - tour - trải nghiệm đặc trưng mùa hè. Đồng thời, tổ chức nhiều chương trình đào tạo nghiệp vụ, phát triển sản phẩm du lịch đặc thù cho các cộng đồng dân cư, đặc biệt ở vùng sâu, vùng xa, qua đó nâng cao chất lượng nguồn nhân lực địa phương.

Ông Hồ Văn Tiến, Chủ tịch Hiệp hội Phú Yên cho biết, nhiệm vụ trước mắt là phối hợp chặt chẽ với Hiệp hội Du lịch Đắk Lắk hoàn thiện đề án sáp nhập hai hiệp hội theo chỉ đạo của trung ương và địa phương. Đây không chỉ là sự kiện hành chính mà còn là bước chuyển hướng lớn để hình thành một tổ chức nghề nghiệp mạnh, đa địa bàn, phục vụ chiến lược liên kết vùng giữa cao nguyên và duyên hải.

Về định hướng nhiệm vụ trong 6 tháng cuối năm 2025, Hiệp hội Du lịch Phú Yên xác định: Tiếp tục thực hiện hiệu quả các nhiệm vụ trọng tâm như phục hồi, phát triển bền vững du lịch, đẩy mạnh chuyển đổi số, nâng cao chất lượng dịch vụ và sản phẩm du lịch. Tăng cường vận động doanh nghiệp tham gia các hoạt động xúc tiến, đào tạo nhân lực theo kế hoạch của tỉnh, đẩy mạnh phát triển sản phẩm du lịch cộng đồng gắn với nông nghiệp, bảo tồn bản sắc văn hóa. Mở rộng hợp tác với các hiệp hội du lịch các tỉnh bạn, tăng cường chia sẻ thông tin, tổ chức các đoàn famtrip, hội thảo kết nối tour - tuyến - sản phẩm; vinh danh đóng góp của doanh nghiệp và cộng đồng trong phát triển du lịch tỉnh nhà...

Những kết quả ấn tượng trong 6 tháng đầu năm 2025 không chỉ là thành quả của sự nỗ lực bền bỉ từ các doanh nghiệp, cơ quan quản lý, mà còn là minh chứng cho sức sống mới của ngành Du lịch Phú Yên - một ngành đang ngày càng chuyên nghiệp hóa, liên kết mạnh mẽ, phát triển bền vững trên nền tảng văn hóa, thiên nhiên và con người. □

THÁI HÀ

Những năm gần đây, bên cạnh các hình thức lừa đảo qua mạng, qua điện thoại, một hình thức lừa đảo đáng lo ngại khác đang lan rộng ở vùng nông thôn: Lừa đảo trực tiếp nhắm vào người già, những người ít tiếp cận công nghệ, sống xa con cháu.

Bẫy lừa giăng khắp làng quê

Mới đây, chị L.T.K.C (phường Hòa Vinh, TX Đông Hòa) về quê thăm mẹ và được mẹ tỉ tê là vừa rồi, mẹ được một đoàn bác sĩ tổ chức cho chuyến du lịch Nha Trang miễn phí để khám sức khỏe. Tại phòng khám, họ cho biết sức khỏe mẹ chị tương đối ổn, chỉ có vấn đề gan nhiễm mỡ cần phải điều trị nên tư vấn bà mua viên tinh dầu thông đỏ sử dụng. “Thuốc này quý lắm, mỗi hộp 1,7 triệu đồng; uống chừng 5 hộp sẽ đỡ”, mẹ chị C nói.

Hốt hoảng chia sẻ với phóng viên, chị C cho biết: “Nghe câu chuyện là tôi biết mẹ bị lừa rồi. Nhưng tôi cũng biết, có nói thế nào mẹ cũng mua cho bằng được. Mẹ hỏi tiền nếu con không có sẽ đi vay mượn. Bằng chứng là mẹ đã dùng mấy triệu đồng mua thuốc xương khớp; rồi mua tám bát phôi lúa nhỏ xíu với giá 2 triệu đồng nhưng dùng được 1 tháng đã bong tróc phải vứt đi. Bà còn mua mấy hộp sữa mà tôi tra trên mạng còn không tìm thấy tên với giá cao ngất ngưỡng”.

Sau câu chuyện của chị C, vừa qua, tại xã Hòa Quang Nam (huyện Phú Hòa), mẹ chị N.T.K.T cũng bị lừa tham gia một chuyến du lịch TP Quy Nhơn (Bình Định) để kiểm tra sức khỏe và mua về rất nhiều loại thuốc. “Mẹ tôi bảo ai có tiền nhiều thì mua nhiều, ai tiền ít thì mua ít, ai không có điều kiện thì được giảm nửa giá để hỗ trợ mua. Tôi đã nghi ngờ nên tìm kiếm thông tin và thấy đúng là bị lừa

Muôn kiểu lừa đảo NHẢM VÀO NGƯỜI GIÀ Ở QUÊ

Nhiều người già đã bị lừa mua thuốc không rõ nguồn gốc với giá cao. Ảnh minh họa: TRUNG THI

thật nhưng có nói mẹ cũng chỉ im im rồi làm theo ý mình. Tuổi này con cái nói thế nào cha mẹ cũng không nghe”, chị T ngao ngán cho biết.

Tìm hiểu thêm về chuyến du lịch “0 đồng”, chị C biết, phía tổ chức miễn phí đưa đón, ăn uống, kiểm tra sức khỏe. Tại các điểm đến, cả đoàn được khám sức khỏe tổng quát, đo huyết áp, kiểm tra nhanh đường huyết. Đặc biệt, nhân viên đã “chẩn đoán” đúng những vấn đề sức khỏe mà mẹ chị C đang gặp phải như thừa cân, đau xương khớp khiến bà càng thêm tin tưởng vào lời tư vấn và sẵn phẩm nên nhất quyết phải mua cho bằng được.

Các chuyên gia về gia đình nhận định, tình trạng người cao tuổi ở nông thôn bị lừa đảo ngày càng gia tăng, với thủ đoạn ngày càng tinh vi và khó lường. Hậu quả của việc người già bị

lừa đảo rất nghiêm trọng, không chỉ về mặt tài chính mà còn ảnh hưởng đến tinh thần và sức khỏe của họ.

Nếu mỗi cá nhân, gia đình và cộng đồng đều nâng cao cảnh giác, tội phạm lừa đảo sẽ không còn cơ hội để thực hiện hành vi của mình. Người cao tuổi, với sự quan tâm và hỗ trợ từ người thân, hoàn toàn có thể tự bảo vệ mình trước những cạm bẫy tinh vi đang rình rập mỗi ngày.

Thượng tá, tiến sĩ Đào Trung Hiếu

Bảo vệ cha mẹ, ông bà trước vòng xoáy lừa đảo

Ở nông thôn, con cái thường làm ăn xa, không sống cùng cha mẹ nên người già thường có tâm lý tin tưởng người lạ, nhất là khi họ được tiếp cận dưới hình thức quan tâm sức khỏe, tri ân khuyến mãi. Đây là mảnh đất màu mỡ để các đối tượng lừa đảo tiếp cận

với vô vàn chiêu trò tinh vi. Thực tế đáng buồn ấy đặt ra một câu hỏi cấp thiết: Làm sao để người cao tuổi ở nông thôn được bảo vệ tốt hơn trước những chiêu trò lừa đảo?

Theo các chuyên gia về gia đình, việc nâng cao nhận thức và trang bị kỹ năng phòng ngừa cho người cao tuổi là vô cùng quan trọng. Tại các địa phương, những buổi sinh hoạt CLB người cao tuổi nên được kết hợp với các buổi truyền thông, tuyên truyền về các thủ đoạn lừa đảo phổ biến; hướng dẫn người già cách xử lý các tình huống lừa đảo, đồng thời khuyến khích họ chia sẻ mọi nghi vấn với người thân trước khi đưa ra quyết định.

Anh N.N.H quê ở huyện Tây Hòa, hiện làm việc tại TP Hồ Chí Minh chia sẻ: “Ba mẹ tôi ở nhà một mình, anh em tôi gửi tiền về để ba mẹ chi tiêu. Gần đây tôi phát hiện, ba mẹ đã dùng cả trăm triệu đồng mua nhiều loại thuốc trên mạng nhưng càng uống sức khỏe càng suy yếu phải vào TP Hồ Chí Minh điều trị”.

Trên Báo Dân tộc và Tôn giáo, thượng tá, tiến sĩ Đào Trung Hiếu cho biết, để phòng tránh lừa đảo, người cao tuổi cần trang bị cho mình những kỹ năng nhận diện và xử lý tình huống. Bên cạnh đó, gia đình và cộng đồng phải đóng vai trò quan trọng trong việc bảo vệ người cao tuổi trước những thủ đoạn lừa đảo. Con cháu cần thường xuyên gọi điện, thăm hỏi để kịp thời phát hiện những dấu hiệu bất thường, đồng thời chủ động giải thích cho cha mẹ, ông bà về các chiêu trò lừa đảo để nâng cao cảnh giác. □

Có một thời như thế...

BẢO HÀ

Trở mình thức dậy vì đầu choáng váng, tôi loay hoay tìm Xoan thì thấy bạn đang ngồi trầm ngâm trên chiếc ghế đá, dưới một cây mít ở sân Bệnh viện Quân y 13. Lúc ấy, trời đã gần sáng.

Tôi bảo Xoan vào ngủ đi, rồi mai cứ về ký túc xá nghỉ ngơi để thi cho tốt, đang mùa thi cử, tôi ở bệnh viện mấy ngày đã đỡ rồi.

Xoan bảo tôi đừng lo, cứ khỏe đi rồi hãy tính.

Vừa vào trường, lạ nước lạ cái, trúng ngay mùa thi phải thức khuya dậy sớm nên tôi lẫn ra ốm và phải nằm viện 1 tuần. Trong những ngày ấy, dù bận bịu, các bạn ở chung ký túc vẫn luân phiên vào mang cơm nước

cho tôi và tới đến thì một bạn ngủ lại.

Xoan quê Nghệ An, là đứa chăm tôi thường xuyên nhất. Cũng vì ra vào viện mãi nên học kỳ ấy, thành tích của bạn không được tốt. Tôi áy náy vô cùng.

Những ngày ở viện là một trong vô số kỷ niệm tôi từng có về thời sinh viên, quãng đời giản dị, lặng lẽ, rất riêng tư nhưng cũng đầy hoài bão, yêu thương, san sẻ.

Kỷ niệm của tôi còn là căn phòng ký túc xá chật ních, kê 12 chiếc giường, cùng với những người bạn khác khóa, khác khoa, nói những tiếng nói lạ lẫm.

Dù chật chội, nóng nực, nhưng đây lại là nơi đầu tiên tôi học cách sống giữa nhiều người xa lạ; học được cách nhường nhịn khi không ai

chịu tắt đèn, học kiên nhẫn khi phải chờ nhau xếp hàng giặt đồ, học bao dung khi ai đó nói năng bực bội. Và cứ thế, tình bạn nảy nở một cách rất tự nhiên.

Trong những ngày ở ký túc xá, thời gian được chúng tôi mong chờ nhất là những tối cúp điện mà trăng thì sáng. Cả bọn gom nhau ra hành lang ngồi vòng tròn trên tám chiếu mỏng. Bên dưới là sân trường vắng, phía xa xa là tiếng sóng biển vỗ lẫn với tiếng xe đêm thưa thớt. Gió từ ngoài thổi vào lạnh lạnh. Lúc đó, chúng tôi kể cho nhau nghe vô số chuyện, chuyện nhà cửa, chuyện em út ở nhà và cả chuyện về những tình yêu mới chớm nở.

Chị Phụng người Quảng Bình yêu một anh cùng quê đang lao động bên Hàn Quốc và tôi nào anh chị cũng gọi

điện chỉ để giận hờn nhau. Sa, người Quảng Nam thì có một bạn trai học ở Đà Nẵng nhưng tình yêu này không đến đâu vì Sa tốt nghiệp xong trở thành giảng viên nên ở lại Quy Nhơn. Tôi cũng góp vào đó câu chuyện về một tình yêu xa đang dở...

Tôi không biết rồi anh kia về nước, tình cảm chị Phụng đi đến đâu nhưng biết rằng, tất cả những điều nhỏ bé ở ký túc xá, những câu chuyện xinh xinh ở cái thuở ban đầu trong trẻo ấy hòa thành những kỷ ức đẹp để thi thoảng lại làm trái tim bừng sáng.

Sẽ chẳng bao giờ trở lại được ngày xưa nhưng tôi luôn trân quý một quãng thời gian đủ dài, đủ thách thức nhưng cũng vừa đủ bình yên để chúng tôi kịp thương nhau bằng tất cả sự chân thành của tuổi trẻ. □

TRƯỜNG SA, những phút giây lưu luyến

Trong mỗi hành trình ra thăm và động viên quân dân trên đảo Trường Sa và nhà giàn DK1, Bộ Tư lệnh Hải quân luôn có những hoạt động để lại dấu ấn đặc biệt, xúc động nhưng không kém phần lãng mạn. Trong ngổn ngang ký ức lúc chia tay Trường Sa, nhà giàn DK1, với tôi, nghi thức chào đảo và nhà giàn là giây phút bồi hồi, lưu luyến với nhiều cảm xúc khó tả thành lời.

Nhà giàn DK1/9. Ảnh: CTV

TRẦN THỊ BÌNH
Phó Chủ tịch Hội LHPN tỉnh

Những trải nghiệm chỉ có khi đến với Trường Sa

Đoàn công tác số 23 của chúng tôi gồm thủ trưởng Hải quân Vùng 3, thủy thủ đoàn và tổ phục vụ khoảng 95 cán bộ, chiến sĩ thuộc Bộ Tư lệnh Hải quân; đại biểu các đơn vị, địa phương trên cả nước gần 160 người. Số lượng đông nên công tác hậu cần, chuẩn bị các bữa ăn vô cùng vất vả và trong điều kiện tàu lệnh dềnh trên biển dài ngày. Thêm vào đó công tác phục vụ đại biểu khi lên tàu, xuống tàu, lên xuống, xuống xuống, lên đảo, lên nhà giàn, ghi danh khi trở lại tàu luôn được cán bộ, chiến sĩ tàu Kiểm ngư 390 tận tình phục vụ chu đáo và không để xảy ra một sơ suất nhỏ. Đặc biệt để lên được nhà giàn, các chiến sĩ trên tàu vừa nín giữ cột xuống, vừa hỗ trợ kéo đỡ từng đại biểu lên cầu thang nhà giàn. Chưa kể những lần biển động, xuống không đến được nhà giàn, đại biểu phải ở lại tàu, nói chuyện, hát cho cán bộ, chiến sĩ nhà giàn qua loa, bộ đàm; cán bộ, chiến sĩ hải quân phải đánh vật với sóng to gió lớn để đưa hàng, quà tặng lên nhà giàn. Một ngày gặp nhau hàng chục lần, nhưng lần nào các anh em cán bộ, chiến sĩ cũng gật đầu chào và tươi cười thân thiện với từng đại biểu. Chia tay đảo Trường Sa, chia tay nhà giàn DK1, mang trong lòng nỗi nhớ khôn nguôi, mỗi chúng tôi còn mang về sự lưu luyến hình ảnh thân thương của những cán bộ, chiến sĩ hải quân ngày đêm lặng lẽ phục vụ để đảo xa được gần hơn với đất liền trên những hải trình đưa các đoàn công tác ra đảo.

Giữa bao la biển trời, trường đoàn công tác thiết kế một chương trình với những hoạt động tri ân và những hoạt động tạo không khí vui vẻ, cảm xúc và... lãng mạn. Ở mỗi đảo và nhà giàn đoàn đến thăm đều có chương trình giao lưu văn nghệ giữa đoàn công tác với Nhân dân và cán bộ, chiến sĩ trên đảo. Bên cạnh những bài hát về biển đảo, chương trình văn nghệ luôn có những bài hát trữ tình. Đêm trên đảo Trường Sa Lớn, xen giữa các tiết mục văn nghệ sôi động của trẻ em, cán bộ, chiến sĩ trên đảo, mọi người lắng lòng khi ca sĩ cất lên giai điệu mượt mà của ca khúc “Mẹ

Giao lưu văn nghệ trên đảo Trường Sa Lớn. Ảnh: THUY BÌNH

yêu con” của nhạc sĩ Nguyễn Văn Tý. Chiều tháng tư, tháng năm, quần đảo Trường Sa có thể có mưa dông bất chợt, những giai điệu có thể bỏ lỡ để đại biểu lên xuống trở lại tàu trước thời gian dự kiến. Những ánh mắt rung rung phút chia tay, những cái bắt tay thật chặt, những cái ôm lưu luyến, những lời hẹn khi trở về đất liền sẽ liên lạc nhau... là những hình ảnh cảm động và lãng mạn, sự lãng mạn cách mạng trong tim của những người cùng chung nghĩa đồng bào.

Có thể nói, phút chia tay chào đảo là một trong những ký ức khó quên. Trước khi tàu rời đảo, thuyền trưởng yêu cầu mọi người ra mạn tàu để chào đảo. Sau 3 hồi còi, mọi người trên tàu vẫy tay chào đảo, ai cũng muốn đứng bên mạn tàu ngoái nhìn thật lâu cho đến khi đảo mờ khuất.

Bên cạnh những hoạt động chính, thủy thủ đoàn, các anh em phục vụ luôn tạo cho hành trình thêm thi vị. Ngày thứ tư, khi tàu đến vùng biển đảo Cô Lin, chúng tôi nghe thông báo: Mời đại biểu lên boong tàu để ngắm cá heo, cùng với tiếng gõ vào mạn tàu thu hút sự chú ý của cá heo, từng đàn từ 5-7 con bơi lượn dọc hai bên mạn tàu, thỉnh thoảng uốn mình nhảy lên khỏi mặt nước, chúng vui mừng như thể đang chào đón chúng tôi... Đặc biệt, khi đoàn đến thăm nhà giàn DK1/9, trước khi chia tay nhà giàn, chúng tôi được trường đoàn thông báo mời đại biểu và cán bộ, chiến sĩ theo dõi tàu Kiểm ngư 390 phun vòi rồng. Đứng trên nhà giàn nhìn tàu Kiểm ngư 390 phun 2 vòi rồng, phía xa một cầu vồng hiện lên dưới nắng... hoành tráng và tràn đầy cảm xúc. Tất

cả những trải nghiệm đặc biệt đó chỉ có thể có ở Trường Sa.

Lưu luyến phút giây chào đảo

Có thể nói, phút chia tay chào đảo là một trong những ký ức khó quên. Trước khi tàu rời đảo, thuyền trưởng yêu cầu mọi người ra mạn tàu để chào đảo. Sau 3 hồi còi, mọi người trên tàu vẫy tay chào đảo, ai cũng muốn đứng bên mạn tàu ngoái nhìn thật lâu cho đến khi đảo mờ khuất.

Mỗi điểm đến, đoàn công tác lưu lại khoảng 2 giờ. Riêng đảo Trường Sa Lớn, đoàn công tác ghé thăm suốt buổi chiều và dành một buổi tối giao lưu văn nghệ với quân dân trên đảo. Gần 21 giờ chúng tôi chia tay Trường Sa Lớn. Cán bộ, chiến sĩ và người dân trên đảo xếp thành 2 hàng trên cầu cảng, thành viên đoàn tập trung bên mạn trái tàu cùng hát vang những ca khúc về biển đảo, trên tàu hô to: “Cả nước vì Trường Sa”, chúng tôi nghe trên cầu cảng đáp lại rất rõ: “Trường Sa vì cả nước!” và những câu đối đáp kéo dài mãi, nhỏ dần cho đến khi chỉ còn tiếng vọng giữa khơi xa tĩnh lặng: “Trường Sa nhớ đất liền!”, “Đất liền yêu Trường Sa!”, “Trường Sa yêu Tổ quốc!”.

Vào đúng ngày sinh nhật Bác, đoàn công tác đến thăm nhà giàn DK1/9 cũng là điểm đến cuối của hành trình. Tôi đã từng nghe kể, nhiều đoàn công tác đến với nhà giàn nhưng sóng to không thể lên nhà giàn, đành từ tàu dõi mắt về nhà giàn, những bài hát được cất lên, nghẹn ngào chuyển qua bộ đàm gửi đến cán bộ, chiến sĩ... Sáng hôm đó, nghe nói tàu đã neo gần nhà giàn, nôn nao và háo hức, tôi dậy sớm cùng với chị Phạm Hồng

Cán bộ, chiến sĩ và người dân đảo Trường Sa Lớn lưu luyến chia tay đoàn công tác 23 trên tàu Kiểm ngư 390. Ảnh: THUY BÌNH

Vân (Công ty CP Quảng cáo Thanh niên Hà Nội) ra mạn tàu để ngắm nhà giàn. Con mưa đầu mùa trên thêm lục địa phía Nam làm nhòa mờ mặt biển. Nhà giàn sừng sững hiện diện giữa biển khơi, chúng tôi thoáng chút thất vọng sợ rằng sẽ không được lên nhà giàn, trời mưa to quá! Thế nhưng, đúng giờ lên nhà giàn, trời trở lại một màu xanh, bình yên sóng vỗ. Chúng tôi cùng cán bộ, chiến sĩ vỗ tay hát vang bài hát “Mùa xuân DK” của nhạc sĩ Thập Nhất: “Sóng gió mặc sóng gió, lính nhà giàn bọn tôi ở đó, chông chênh mặc chông chênh, lính nhà giàn chẳng sợ bão dông. Nắng gió mặc nắng gió, lính nhà giàn thề không ngại khó, mưa dông mặc mưa dông, lính nhà giàn vẫn thắm hoa hồng...”. Từng đàn cá dưới chân nhà giàn tung tăng bơi lội, cán bộ, chiến sĩ ở đây đùa vui: Cá của cán bộ, chiến sĩ nhà giàn nuôi đấy! Chúng tôi phụ họa: Ô, hồ nuôi cá của lính nhà giàn mình to quá! Tiếng cười vang xa trong vùng thêm lục địa phía Nam của Tổ quốc thân yêu. Khi chúng tôi quay trở lại tàu đầy đủ, nghi thức chào nhà giàn dù không ai muốn vẫn phải tiến hành. Tàu hạ 3 hồi và chạy quanh nhà giàn, chúng tôi vẫy tay tạm biệt, cán bộ, chiến sĩ trên nhà giàn xếp thành hàng đi quanh nhà giàn vẫy tay chào chúng tôi. Nắng bừng chiếu rực rỡ mà lòng người thì lưu luyến khôn nguôi.

Ai đó đã nói “Trường Sa - bình yên và sóng ngầm”, chia tay Trường Sa, chia tay nhà giàn DK1/9, chúng tôi mang về đất liền không chỉ có sự lưu luyến yêu thương vô bờ, mà chúng tôi còn mang về một niềm tin mãnh liệt đấu những cơn sóng ngầm đây đó vẫn hiện hữu giữa biển Đông. □

Những cây bút nhí của văn xuôi thiếu nhi VIỆT NAM HIỆN NAY

VÕ NGUYỄN BÍCH DUYỀN

Trong quá trình phát triển, văn học thiếu nhi luôn ghi nhận sự đóng góp quan trọng của những cây bút là trẻ em với những sáng tác mang đậm dấu ấn của lứa tuổi, làm cho đời sống văn học thiếu nhi thêm sôi động và đa dạng màu sắc.

Nếu giai đoạn 1986 trở về trước, đặc biệt là trong giai đoạn kháng chiến chống Mỹ, xuất hiện một thế hệ cây bút thiếu nhi với những tên tuổi như Trần Đăng Khoa, Hoàng Hiếu Nhân, Nguyễn Hồng Kiên, Cẩm Thơ, Chu Hồng Quý, Ngô Thị Bích Hiền, Khánh Chi... mà hầu hết trong số đó chủ yếu sáng tác thơ thì trong mấy thập niên gần đây, văn xuôi thiếu nhi Việt Nam lại có được những cây bút nhỏ tuổi rất sáng giá và triển vọng. Lực lượng sáng tác này đã góp phần làm cho bức tranh văn học thiếu nhi Việt Nam trong suốt thời gian qua có được những sự vận động và đổi mới đáng chú ý, từ đó xác lập và khẳng định vị trí của mình trong sự phát triển của văn học thiếu nhi nước nhà.

Những cây bút tiềm năng

Chặng đường văn học thiếu nhi Việt Nam hơn mấy mươi năm qua chứng kiến sự xuất hiện và góp mặt đầy thú vị của những cây viết thuộc thế hệ 8X, 9X và 2K mà khi sáng tác, các tác giả này còn ở trong độ tuổi thiếu nhi. Sáng tác của các em luôn mang lại bất ngờ ở cả mảng thơ và văn xuôi; trong đó, lĩnh vực văn xuôi có những cây bút đáng chú ý như Phạm Gia Thiên Ân, Cao Khải An, Cao Việt Quỳnh, Nguyễn Bình, Nguyễn Khang Thịnh, Nguyễn Hạnh Phương, Đoàn Lữ Thụy Phương, Quỳnh Trần... Các cây bút này chưa có kinh nghiệm sáng tác, nhưng lại có lợi thế về góc nhìn, cách cảm và cách nghĩ thuần túy trẻ thơ. Đó là điều không một người viết lớn tuổi nào có thể có lợi thế hơn. Do vậy, thế giới mà các em kiến tạo trong tác phẩm của mình sẽ có sự trong trẻo, hồn nhiên một cách chân thật, thể hiện được trí tưởng tượng đầy sáng tạo, bất ngờ, chứa đựng những thông điệp nhẹ nhàng, tự nhiên, thật sự gần gũi với thế giới của các em. Do đó, các cây bút nhỏ tuổi đã mang đến những âm thanh trong trẻo, ngân vang, rộn ràng lẫn sâu lắng cho bản hòa ca văn học thiếu nhi.

Trong số những cây bút này, những cây bút thuộc thế hệ gen Z

Tác giả Cao Việt Quỳnh cùng tác phẩm "Người sao chổi".
Ảnh: Internet

Các sáng tác đều thể hiện cái nhìn của các em về cuộc sống và thế giới, phản ánh tâm tư, tình cảm, suy nghĩ và tư duy của chính các em. Đó là những tác phẩm của thiếu nhi viết về mình và cho mình...

mang đến những luồng gió mới cho văn học thiếu nhi nước nhà. Các em là thế hệ của thời đại internet, công nghệ truyền thông đa phương tiện, lối sống hiện đại, hướng tới mẫu hình công dân toàn cầu, rất năng động, nhanh chóng thích ứng với những điều mới lạ. Với khả năng ngoại ngữ, các em có thể tiếp cận với các tác phẩm văn học nước ngoài bằng tiếng Anh hoặc các ngôn ngữ khác, đồng thời việc tiếp cận với văn học dịch đã khiến những cây bút này lựa chọn viết những gì họ thấy thú vị, cụ thể là dòng truyện phiêu lưu, giả tưởng, khoa học viễn tưởng. Đây là mảng rất ít nhà văn các thế hệ trước bước vào, thế nên văn học thiếu nhi Việt Nam không có nhiều tác phẩm thuộc đề tài này. Những tác phẩm của các em vì vậy góp phần mở rộng hệ thống đề tài và từ đó mang lại những luồng sinh khí mới cho văn học thiếu nhi nước nhà.

Đa dạng trong lối viết

Tuy đều là thiếu nhi, nhưng đặc điểm sáng tác của các cây bút này cũng khá đa dạng. Hiện tại, có thể thấy khuynh hướng sáng tác của các em được chia làm hai nhánh. Một là viết về cuộc sống thường nhật của trẻ em trong mối quan hệ gần gũi, thân thuộc với gia đình, bạn bè, thầy cô, quê hương với các hoạt động như ăn, chơi, học hành, khám phá thế giới xung quanh như trường hợp của Cao Khải An với "Chuyện của Bắp ăn mơ và xóm Đồi rom" hay "Bố con cà khịa", "Từ những bức thư" của Đoàn Lữ Thụy Phương. Hai là những câu chuyện giả tưởng,

Cao Khải An nhận giải thưởng Khát vọng Để mèn năm 2020. Ảnh: Internet

thể hiện ước mơ về một thế giới nơi trẻ em được tự do hơn, ít áp lực hơn như "Nhật ký của nhóc Alvin siêu quậy" của Nguyễn Khang Thịnh, hoặc những câu chuyện khoa học viễn tưởng như "Cuộc chiến ở hành tinh Fantom" (Nguyễn Bình), "Người sao chổi" (Cao Việt Quỳnh)... Dễ thấy khi viết, trẻ em sử dụng cuộc sống của mình như một chất liệu hoặc sử dụng hiểu biết của bản thân để viết về một thế giới tưởng tượng. Điều này cũng dễ hiểu vì các em chưa thể có những trải nghiệm khác ngoài cuộc sống của mình để có thể "dán thân" vào những vấn đề gai góc, xa lạ như người lớn.

Tuy vậy, điều đó không đồng nghĩa với thế giới mà các em kiến tạo trong sáng tác của mình trở nên đơn điệu, nhàm chán. Thế mạnh của các em là góc nhìn trẻ thơ thuần chất. Góc nhìn đó sẽ chi phối cách các em nhìn thế giới, có những phát hiện, khám phá, suy nghĩ, hành động tinh khôi và đầy bất ngờ. Thực ra, khi bước chân vào cuộc sống và thế giới tinh thần của cậu bé Bắp trong "Chuyện của Bắp ăn mơ và xóm Đồi rom", người đọc sẽ phải ngỡ ngàng vì độ trong trẻo, hồn nhiên, tinh nghịch mà nó tạo nên. Tiếng cười mà tác phẩm này mang lại đúng với tiếng cười trẻ thơ: giòn tan, khanh khách, nắc nẻ. Không thể không bật cười với hành trình của cậu bé khi đi xe chung với ông ngoại Đắt Đi, với bản di chúc cậu viết cho mọi người, với giấy khai sinh cho đứa con bất ngờ, hay với màn ném trứng của ông ngoại xuống ao... Tác phẩm của các em vì thế không nặng tính giáo huấn dù rằng đằng sau mỗi câu chuyện được kể luôn có một thông điệp nho nhỏ.

Năng lực sáng tạo dồi dào

Tuy là thiếu nhi, nhưng sáng tác của các em đôi khi làm người lớn bất ngờ khi đánh giá về năng lực sáng tạo. Với trí tưởng tượng phong phú, bay bổng, tự do, nhiều tác phẩm của các cây bút trẻ em về thế giới giả tưởng đều dài hơi, cho thấy năng lực tư duy lẫn khả năng diễn đạt của các em có khi vượt xa suy nghĩ của người lớn về các em. Nguyễn Bình từng được mệnh danh là "thần đồng" khi bắt đầu viết bộ truyện lúc 10 tuổi, và xuất bản 3 tập liên tiếp năm 11, 12 tuổi. Tác phẩm "Người sao chổi" của Cao Việt Quỳnh cũng dài 4 tập dù khi đó em

mới 9 tuổi. Các em đã làm thay đổi cách nhìn nhận, đánh giá của người lớn về khả năng của mình, đồng thời thúc đẩy những cây bút đồng lứa mạnh dạn thử sức với việc sáng tác văn học.

Điều đặc biệt của những cây bút gen Z là họ viết truyện (và cả thơ) bằng cả tiếng Anh và tiếng Việt. Có những tác giả đã làm thơ và viết truyện song ngữ (tiếng Việt - tiếng Anh) từ khi 6 tuổi như Phạm Gia Thiên Ân với tác phẩm "Cuốn sách đầu tiên của Ku Hay" (tác phẩm đạt giải Sách hay 2022 hạng mục thiếu nhi), tác giả 13 tuổi Nguyễn Hạnh Phương (bút danh Rosy Black) với truyện giả tưởng song ngữ có tên "Biệt đội ngôi sao: Cuộc tìm kiếm sức mạnh vĩ đại" (tựa tiếng Anh "Star Team: A Quest For The Greatest Power")... Tất cả các em đều ở thành phố lớn, có điều kiện để tiếp xúc với ngoại ngữ từ sớm và sử dụng thành thạo như tiếng Việt. Từ đó, các em có khả năng tiếp nhận văn học, điện ảnh thiếu nhi phương Tây và chịu nhiều ảnh hưởng, có lẽ vì vậy mà hầu hết đều chọn đề tài giả tưởng hoặc lấy ý tưởng của văn học phương Tây. "Nhật ký của nhóc Alvin siêu quậy" của Nguyễn Khang Thịnh được gợi ý từ tác phẩm "Nhật ký cậu bé nhút nhát" (Jeff Kinney). Đề tài tác phẩm của Nguyễn Bình hay Cao Việt Quỳnh cũng là đề tài quen thuộc trong văn học và điện ảnh giả tưởng của nước ngoài.

Dù có vẻ đối nghịch nhau trong phong cách và khuynh hướng sáng tác, nhưng các sáng tác đều thể hiện cái nhìn của các em về cuộc sống và thế giới, phản ánh tâm tư, tình cảm, suy nghĩ và tư duy của chính các em. Đó là những tác phẩm của thiếu nhi viết về mình và cho mình. Do vậy, khi đọc những tác phẩm do chính các em viết, người đọc sẽ được nhìn sâu vào nội tâm của trẻ và hiểu trẻ hơn vì không ở đâu khác phản ánh đúng, chân thật hơn về thế giới quan và nhân sinh quan của trẻ em như trong sáng tác của chính các em. Hơn nữa, sự có mặt của các em đã làm cho mảnh đất văn học thiếu nhi có thêm những người gieo trồng đặc biệt, đem đến những sắc màu không thể hòa lẫn với sáng tác của những người viết lớn tuổi, dù rằng đội ngũ người viết lớn tuổi vẫn đang đóng vai trò chủ đạo trong việc chăm sóc vườn hoa văn xuôi lẫn thơ ca thiếu nhi từ khi khơi dòng cho đến nay. □

Ai chờ mùa hè của em đi đâu?

VŨ THỊ HUYỀN TRANG

Tôi chắc rằng khi tiếng trống tan trường của buổi học cuối cùng vang lên đứa trẻ nào cũng vui mừng, háo hức vì đã được bước vào kỳ nghỉ hè dài. Nhưng niềm vui ấy qua nhiều năm tháng đã mang màu sắc khác. Thời của chúng tôi, những đứa trẻ được nghỉ hè đúng nghĩa: không cần động đến sách vở, dành thời gian vui chơi với bạn bè, khám phá cuộc sống đầy thú vị xung quanh. Buông cặp sách xuống, tiếng gọi nhau í ới vang khắp làng trên xóm dưới. Đâu trần chân đất, chúng tôi chạy ào ra cánh đồng trước nhà hòa vào thiên nhiên tươi đẹp. Đưa thả diều, đưa bắt cua. Đứa thích thú với những xâu muôm muôm nướng béo ngậy. Đứa thì mãi mê với trò hun dế, bắt cá cò về nuôi. Có nhiều trò để chơi, có trăm điều chờ khám phá khiến chúng tôi chưa bao giờ buồn chán.

Mùa gặt, cánh đồng biến thành sân bóng, bỏ mặc lũ bò nhẩn nha gặm những cuống rạ còn tươi ngọt. Ngày nào cũng vậy, mặt trời đã lặn xuống núi, trâu bò đã lững thững về chuồng nhưng vẫn chưa đứa trẻ nào muốn về nhà. Tiếng cha mẹ gọi ời ời vẫn vọng trong ký ức tôi một niềm thân thương, tiếc nuối. Con gái tôi mỗi lần nghe mẹ kể chuyện ngày xưa lại bảo: “Thời của mẹ, trẻ con sướng thật. Bọn con bây giờ chẳng có chỗ để chơi. Nếu có chỗ chơi như ngày xưa, bọn con cũng chẳng thèm sờ vào điện thoại”.

Trẻ con bây giờ đủ đầy về vật chất hơn trước, nhưng không gian vui chơi, giải trí, gắn kết tự nhiên đã bị thu hẹp đi nhiều. Đường sá mở rộng, xe cộ chạy ầm ầm, những cánh cổng được xây kiên cố luôn khóa

lại vì sợ lũ nhỏ chạy ra ngoài gặp tai nạn. Ở quê thì sợ sông suối, ao hồ, người lớn bận rộn suốt ngày chỉ sợ vắng đi là biết bao hiểm nguy rình rập. Thành ra cách bảo vệ con an toàn là nhốt chúng trong nhà với bốn bức tường. Trẻ bị tách biệt với thế giới bên ngoài, nên dễ sa đà vào thế giới ảo. Ngày càng nhiều đứa trẻ nghiện điện thoại, mê game. Cũng bởi vì chúng thiếu đi những sân chơi bổ ích. Nhà máy, siêu thị, các khu đô thị, trung tâm mua sắm mọc lên. Chỉ có không gian xanh dành cho trẻ thơ là ngày càng bị cắt xén, thậm chí là loại bỏ. Không gian xanh không chỉ liên quan đến sức khỏe con người mà còn có tác dụng lớn trong việc hình thành trí tuệ và nhân cách trẻ - thế hệ tương lai của đất nước.

Năm nay, quy định của Bộ GD&ĐT cấm dạy thêm ở cấp tiểu học (trừ các trường hợp bồi dưỡng về nghệ thuật, thể dục thể thao, rèn luyện kỹ năng sống) khiến các bậc phụ huynh thêm nhiều trăn trở. Nhiều người mừng vì các em không bị áp lực học tập trong suốt thời gian nghỉ hè. Nhưng nỗi lo còn lớn hơn, bởi nhiều nơi, nhất là vùng sâu vùng xa các lớp học bồi dưỡng nghệ thuật, thể dục thể thao, rèn luyện kỹ năng sống rất ít ỏi. Không gian vui chơi cho các em lại không có. Nên phụ huynh không biết cho con mình làm gì, chơi gì để “cai” chúng khỏi màn hình điện thoại?

Thình thoảng tôi vẫn bắt gặp đâu đó đôi mắt thơ ngây của những đứa nhỏ nhìn ra đường sau cánh cổng. Chỉ có khói bụi, xe cộ trôi qua vùn vụt. Con tôi có lần nhìn theo những chú chim bay về phía cánh đồng xa xa, từng ước ao rằng “giá mà con được sống ở thời của mẹ”.□

Tổ chức Hội diễn nghệ thuật quần chúng “Câu hò nổi những dòng sông”

Sông Hương thơ mộng.

Ảnh minh họa: TRẦN QUỠI

Hội diễn nghệ thuật quần chúng “Câu hò nổi những dòng sông” khu vực Bắc Trung Bộ năm 2025 do Cục Văn hóa cơ sở, Gia đình và Thư viện (Bộ VHTT&DL) phối hợp với Sở VHTT&DL tỉnh Thanh Hóa tổ chức, diễn ra từ ngày 8-10/7 tại tỉnh Thanh Hóa. Hội diễn có sự tham gia của các nghệ nhân, nghệ sĩ, diễn viên, nhạc công, cộng tác viên... thuộc Trung tâm Văn hóa, Trung tâm Văn hóa - Điện ảnh các tỉnh khu vực Bắc Trung Bộ: Thanh Hóa, Nghệ An, Hà Tĩnh, Quảng Bình, Quảng Trị và TP Huế.

Các đơn vị tham gia hội diễn xây dựng chương trình nghệ thuật tổng hợp, bố cục chặt chẽ, kết cấu chương trình đảm bảo 2 loại hình nghệ thuật trở lên. Ban tổ chức hội diễn khuyến khích các tác phẩm mới theo âm hưởng dân ca, mang đậm bản sắc văn hóa của mỗi vùng, miền, địa phương. Nội dung chương trình ca ngợi sự lãnh đạo của Đảng, Bác Hồ; ca ngợi tình yêu quê hương đất nước; truyền thống yêu nước của Nhân dân ta, tình đoàn kết trong cộng đồng các dân tộc Việt Nam; ca ngợi những thành tựu trong sự

nghiệp xây dựng và phát triển đất nước; quảng bá du lịch biển, phát triển các sản phẩm du lịch biển gắn với phát huy giá trị tài nguyên thiên nhiên, văn hóa, lịch sử đặc sắc của các vùng ven biển và hải đảo; xây dựng nông thôn mới. Đồng thời, chương trình tôn vinh, giới thiệu những nét tiêu biểu, giá trị văn hóa truyền thống, giàu bản sắc của các tỉnh khu vực Bắc Trung Bộ nói riêng và cả nước nói chung. Ban tổ chức trao tặng HCV, HCB, giấy khen cho các tập thể, cá nhân có thành tích xuất sắc tham gia hội diễn.

Hội diễn nghệ thuật quần chúng “Câu hò nổi những dòng sông” là sự kiện văn hóa - nghệ thuật chào mừng các ngày lễ, kỷ niệm lớn của đất nước, qua đó góp phần giới thiệu những giá trị văn hóa tiêu biểu, tiềm năng du lịch của các tỉnh khu vực Bắc Trung Bộ. Bên cạnh đó, hội diễn còn là dịp để các nghệ nhân, nghệ sĩ, diễn viên, nhạc công trong khu vực học hỏi, giao lưu, trao đổi kinh nghiệm nhằm nâng cao hơn nữa chất lượng, hiệu quả các hoạt động văn hóa, nghệ thuật ở cơ sở.

QUỲNH NHƯ

YÊN LAN

Nhà nghiên cứu văn nghệ dân gian Nguyễn Hoài Sơn có ý tưởng thực hiện công trình này từ lâu vì nhận thấy sản vật ở vùng đất Phú Yên rất phong phú; nhiều sản vật đã trở thành đặc sản như xoài Đá Trắng, sò huyết Ô Loan, tôm hùm, ghẹ... Ông muốn đề cập đến sản vật Phú Yên thông qua góc nhìn của văn học dân gian, cụ thể là các câu ca dao. “Ca dao về sản vật tồn tại qua bao thời gian, điều đó cho thấy sản vật không chỉ có giá trị sử dụng mà còn mang yếu tố văn hóa. Không phải ngẫu nhiên mà sò huyết Ô Loan ngon. Không phải ngẫu nhiên mà xoài Đá Trắng là đặc sản. Những sản vật đó đã trải qua sự sàng lọc của thời gian. Nhiều sản vật do con người gieo trồng nhưng nếu thổ nhưỡng, khí hậu, đặc điểm sinh thái... không phù hợp thì sẽ không ngon và không được nhiều người biết đến. Như vậy, chính sản vật đã tự “phân vùng”, nói lên những giá trị về đất đai, khí hậu, kinh nghiệm sản xuất của người dân địa phương... Do đó, những sản vật được phản ánh qua ca dao đã chứa đựng tri thức về vùng đất, về con người”, nhà nghiên cứu văn nghệ dân gian Nguyễn Hoài Sơn chia sẻ.

Cuốn sách Sản vật Phú Yên trong ca dao dân gian dày gần 170 trang, gồm 3 chương: Khái quát về tỉnh Phú Yên, Sản vật thiên nhiên và Sản vật do con người tạo ra. Phần phụ lục tổng hợp, phân loại các sản vật Phú Yên trong ca dao và các thể loại có liên quan đến ca dao. ThS Nguyễn Hoài Sơn nói rằng ông đã suy nghĩ về bố cục cuốn sách và quyết định phân chia sản vật thành hai nhóm lớn: thứ nhất là sản vật có trong tự nhiên mà con người khai thác được, thứ hai là sản vật do con người tạo ra. Trong nhóm sản vật thiên nhiên, ông phân chia thành nhóm trên cạn và dưới nước, thực vật và động vật.

Về sản vật trên cạn, không thể không nhắc đến những sản vật nổi tiếng được ca dao lưu truyền:

Áng mây che ngọn núi Sầm,
Rủ nhau ta đến tìm trầm Phú Yên.
Núi cao còn có kiền kiền,
Giáng hương, gỗ, trắc, khắp miền tiếng vang.

Ông Nguyễn Hoài Sơn chú giải: “Xưa kia ở Hòn Cò, một ngọn núi thuộc địa bàn xã Ea Trol, huyện Sông Hinh có rừng cây gió khá lớn, người dân địa phương thường đến núi này tìm trầm và khai thác nhiều loại gỗ quý... Trầm hương và các loại gỗ như kiền kiền, giáng hương, gỗ, trắc không dừng lại ở giá trị kinh tế cao mà có giá trị sử dụng rất lớn trong cuộc sống của người dân Phú Yên”.

Về động vật, nhiều người cao niên ở Phú Yên biết câu ca dao:

Thương em anh cũng muốn qua
Sợ cộp núi Lá, sợ ma Bãi Điều.

Về sản vật dưới nước, tác giả chia ra: sản vật nước ngọt, nước mặn - nước lợ. Sự phong phú về sản vật ở Phú Yên được thể hiện qua ca dao:

Quê tôi nhiều hói, nhiều bầu
Cho nên nhiều nếp, đầy nôi dễ đem
Lại thêm nhiều tép nhiều tôm
Cá trê lắm ngạnh, xanh rờn ăn câu
Lúa nhiều lúa ở đồng Lau
Nếp nhiều, nếp những hói bầu gần sông
Đồng Ngoài lại có đồng Trong...

(Hói là những vũng nước sâu, diện tích nhỏ hơn bầu).

Sản vật nước mặn gồm vô số cá, tôm, sò, điệp. Dân gian có câu:

Cá ngon là cá Cù Mông
Gạo ngon là gạo ở đồng Phú Lương

Đối với sản vật do con người tạo, ông Nguyễn Hoài Sơn xếp thành các nhóm: sản vật nghề trồng trọt (lúa, bắp, khoai, sắn, các loại rau, hoa quả, đỗ); sản vật chăn nuôi (các loại gia súc, gia cầm); sản vật ẩm thực (các món ăn, thức uống, các loại bánh trái trong dịp lễ, tết, cưới hỏi, giỗ chạp) và sản vật từ

Hơn 30 năm gắn bó với Phú Yên, bên cạnh công việc chuyên môn, ông Nguyễn Hoài Sơn đã thực hiện nhiều công trình nghiên cứu chứa đựng tình cảm sâu nặng dành cho quê hương thứ hai. Với cuốn sách mới nhất - *Sản vật Phú Yên trong ca dao dân gian*, tác giả Nguyễn Hoài Sơn đã “vẽ bản đồ sản vật”, để người đọc càng thêm mến thêm thương vùng đất Phú trời Yên.

ThS Nguyễn Hoài Sơn. Ảnh: YÊN LAN

Tình đất, tình người qua trang sách

các làng nghề truyền thống (nông cụ, ngư cụ, đồ gia dụng, những mặt hàng thủ công mỹ nghệ...).

Đọc những câu ca dao về sản vật, càng thấy yêu quê hương mình:

Tuy Hòa lắm lúa nhiều bông

Em về đây kết nghĩa cho thông dong con người

Hay:

Ngó lên Đất Đỏ nhiều bắp nhiều khoai

Ngó xuống Đồng Dài nhiều mía nhiều tranh.

Tình em như mắt Tiên Châu

Như đường Triêm Đức, như trầu Quang Minh

Ngày trước, người dân ở một số vùng thuộc Phú Yên có nghề trồng dâu nuôi tằm để ươm tơ dệt lụa. Dân gian có câu:

Em đi bỏ chiếu ai nằm

Bỏ dâu ai hái bỏ tằm ai băng?

Dâu già tằm nhỏ khó băng

Hỏi thăm em bậu làm ăn thế nào?

Nói về nghề truyền thống, không thể không nhắc đến nghề dệt lụa nức tiếng ở Ngân Sơn (An Thạch, Tuy An) một thời và nghề dệt chiếu.

Đất Cù Du là nơi chiếu tốt

Lãnh nào tốt bằng lãnh Ngân Sơn

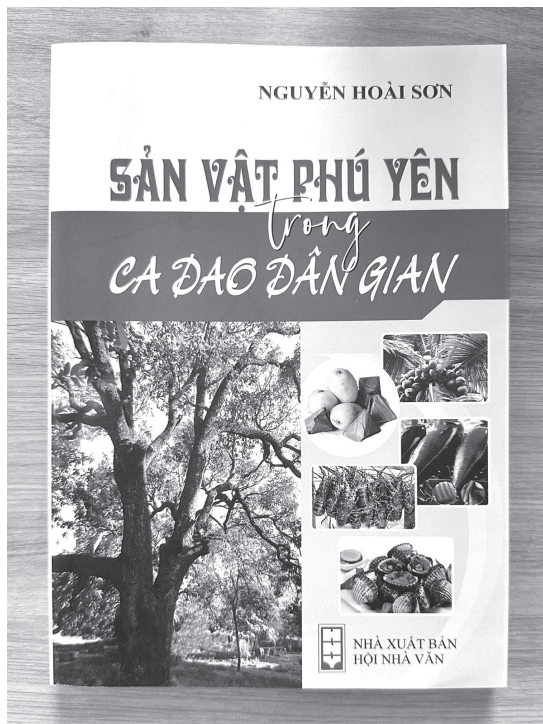
Gần An Thạch là An Định - nơi có một số nghề truyền thống còn lưu giữ đến ngày nay. Các sản vật của An Định cũng đã đi vào ca dao:

Ai về An Định cùng anh

Có nghề đan thúng có làng cốm thơm...

ThS Nguyễn Hoài Sơn chia sẻ: “Sản vật Phú Yên trong ca dao dân gian phản ánh sự giàu có của vùng đất, là niềm tự hào của người dân đất Phú. Những lời ca dao dân gian này là di sản văn hóa phi vật thể quý báu, lưu giữ nhiều thông tin về sản vật, về tài nguyên thiên nhiên, về địa hình, địa mạo, đất đai, thổ nhưỡng, khí hậu, những tri thức dân gian chứa đựng các giá trị văn hóa, nhân văn do người dân xứ Nẫu tạo ra trong suốt chiều dài lịch sử khai phá và phát triển vùng đất”.

Tìm hiểu về các sản vật Phú Yên trong ca dao đồng nghĩa với việc khai thác được tri thức dân gian về vùng đất này và những kinh nghiệm sản xuất của người dân địa phương. Vận

Cuốn sách *Sản vật Phú Yên trong ca dao dân gian*. Ảnh: YÊN LAN

dụng tri thức dân gian kết hợp với điều kiện kinh tế, khoa học kỹ thuật hiện đại có thể giúp phát triển các sản vật thành thương hiệu của địa phương.

ThS Nguyễn Hoài Sơn (bút danh Hương Thanh, Hương Thao Trúc) sinh năm 1960, quê quán Phú Thọ, hiện sống cùng gia đình tại TP Tuy Hòa. Ông là hội viên Hội Văn học Nghệ thuật tỉnh Phú Yên, hội viên Hội Văn nghệ dân gian Việt Nam, hội viên Hội Nhà báo Việt Nam. Ông từng giữ cương vị Chủ tịch Liên hiệp Các hội khoa học và kỹ thuật tỉnh, Phó Giám đốc Sở TT&TT Phú Yên trước khi nghỉ hưu.

Sản vật Phú Yên trong ca dao dân gian là cuốn sách riêng thứ bảy của ThS Nguyễn Hoài Sơn, sau các cuốn sách: *Truyện cổ Tuy Hòa* (2001), *Tuy Hòa - môi trường văn hóa và phát triển* (2003), *Di sản Văn hóa đá Phú Yên* (2011), *Tín ngưỡng dân gian làng biển Đông Tác* (2011), *Đá Bia huyền ảo* (2013), *Văn hóa dân gian làng cổ Hoàn Lâm* (2017) và *Tục ngữ, câu đố, ca dao Tây Hòa - di sản văn hóa một vùng đất* (2022). Ngoài ra, ThS Nguyễn Hoài Sơn còn là đồng tác giả, đồng chủ biên hàng chục cuốn sách về lịch sử, văn hóa.

Các công trình nghiên cứu văn nghệ dân gian thể hiện góc nhìn riêng, đầy thú vị của người nghiên cứu. Những công trình của ThS Nguyễn Hoài Sơn thấm đậm tình yêu của ông đối với vùng đất này.

Tình yêu đó ẩn hiện trong từng trang sách *Sản vật Phú Yên trong ca dao dân gian*. □

Nhớ hoài Phú Yên

TRẦN LÊ KHA

*Đêm nghe tiếng cuộc lạc loài**Huyền cầm khảy nhịp nhớ hoài Phú Yên**Chiều sông Ba cánh buồm nghiêng**Thạch Bi Sơn gọi hồn thiêng tháp cổ**Tiết thanh minh mùa lúa trở**Đàn cô bay tìm về tổ Chóp Chài**Dập dềnh sóng vịnh Xuân Đài**Lung linh Vũng Rô bóng dài đèo Cả**Cao nguyên Vân Hòa yên ả**Mây vờn bay - bay thả thả đôi sim**Bập bùng ánh lửa nửa đêm**Đàn goong réo rắt làng bên hòn Bà**Trăng lên lấp lánh sông Đà**Tôi yêu, tôi nhớ - nhớ hoài Phú Yên.*

Ta và cỏ

PHAN XUÂN LUẬT

*Ta quỳ xuống chạm môi vào mùi cỏ**Vào mùi trâu, mùi ruộng rộc ngái bùn**Ta tóc nắng một thời đồng bãi**Cỏ vẫn là mãi cỏ xanh non.**Ta gọi cỏ, gọi những con đường cỏ**Gọi bầy trâu, gọi những lối trâu mòn**Con điều ấy đứt dây chiều chạng vạng**Trang sách còn rớt lại một hoàng hôn.**Ta ngóng nghịu lời chia tay cùng cỏ**Sợi dây thừng búi riu tuổi mười lăm**Rồi ngượng nghịu bước chân thành thị**Đêm nằm mơ dấu cỏ ta nằm.**Giờ hun hút bàn tay đường mắc cửi**Tóc sương pha cỏ ủa trên đầu**Trăm vạn lối vẫn nhớ về lối cũ**Những ruộng đồng in dấu chân trâu.**Con đường ấy vẫn xanh màu cỏ**Tuổi thơ xanh suốt nẻo đường về**Ta quỳ xuống chạm môi vào một thuở**Nghe bồi hồi hương của đồng quê.*

PHÓNG VIÊN

tập sự

NGUYỄN HẰNG

Minh họa: PV

Linh ngồi lặng yên bên cửa sổ, mắt chăm chú nhìn từng giọt mưa rơi tí tách bên mái hiên. Những giọt nước tròn to long lanh thì nhau rơi đều xuống rãnh nước tạo thành những chiếc bong bóng trôi dập dềnh rồi vỡ tan. Trận mưa rào giữa mùa hạ như gột rửa mọi bụi bặm của đất trời, làm dịu mát bầu không khí oi nồng nóng nực của những ngày hè nắng cháy. Một bản nhạc trữ tình quen thuộc phát ra từ chương trình radio cài đặt trên điện thoại càng khiến tâm trạng Linh trở nên rộn ràng. Linh với tay cầm chiếc băng khen đặt trên giá sách, mân mê dòng chữ “Vi hành động dũng cảm cứu người trong lũ dữ” được in nghiêng nổi bật trên khung nền trang trọng. Chiếc băng khen còn thơm mùi mực in, như chính câu chuyện mà Linh vừa mới trải qua tuần trước.

Trong Linh vẫn còn vẹn nguyên cảm xúc của buổi trao thưởng hôm đó, khi mọi người cùng vây quanh chúc mừng và động viên Linh trước hành động quả cảm xả thân cứu sống em bé giữa dòng nước lũ. Cảm giác được mọi người trân trọng và ghi nhận những nỗ lực của bản thân khiến Linh thấy cuộc đời của mình thật ý nghĩa.

Linh nhớ, ngày đầu tiên bước chân vào tòa soạn làm phóng viên tập sự, mọi người đều nhìn cô với ánh mắt nghi ngại. Không một ai tin cô gái nhỏ nhắn với nước da trắng hồng rạng rỡ, gương mặt thanh tú, đôi tay mềm mại như Linh có thể bám trụ với nghề báo đầy khắc nghiệt. Chính bố mẹ và người yêu của Linh cũng có chung suy nghĩ đó. Mọi người đều nghĩ để cho Linh thử sức vài năm với nghề báo rồi cô sẽ chủ động chuyển việc khi thấy những khó khăn vất vả của nghề này. Linh biết vậy nên chỉ cười trừ, ngậm khăng định năng lực bản thân bằng những hành động và việc làm cụ thể.

Bốn năm ở giảng đường Học viện Báo chí và tuyên truyền, Linh luôn đạt thành tích “sinh viên ưu tú toàn phần”. Ra trường, cầm tấm bằng loại giỏi trong tay, Linh được vào tập sự tại tòa soạn báo tỉnh nhà. Tổng biên tập là người quen của mẹ, định giao cho Linh một số công việc hành chính văn phòng trong tòa soạn nhưng Linh cương quyết từ chối. Cô tha thiết xin tập sự phóng viên, dù cô biết công việc này không hề đơn giản mà đầy thử thách, đòi hỏi sự nhanh nhạy, kiên trì và khả năng thích nghi cao bởi tin tức cần cập nhật liên tục và đòi

khí có thể đối diện với sự đe dọa hoặc phản ứng tiêu cực từ những người có liên quan. Thấy Linh kiên định với quyết định của mình, tổng biên tập cũng đành đồng ý.

Những ngày đầu ở tòa soạn, Linh không từ chối bất kỳ công việc gì được giao phó. Cô luôn xông xáo nhận trách nhiệm đi đầu và luôn được các anh chị phóng viên đi trước tận tình hướng dẫn. Có thông tin sự kiện nào nóng hổi, Linh đều xin theo chân đàn anh đàn chị để quan sát cách mọi người làm việc, thu thập và xử lý thông tin. Nhìn cách các anh chị hăng say làm việc, lòng Linh luôn trỗi dậy một cảm giác khâm phục, tự hào về nghề nghiệp và những tận tâm tận tụy của người làm báo. Dần dà, mọi người cũng quen với một phóng viên trẻ tên Linh năng nổ, hoạt bát và cẩn thận chín chu trong công việc, không còn gọi cô bằng cái tên “bánh bèo” như thời mới về tòa soạn.

Đầu tuần trước, trong buổi giao ban đầu tuần tại tòa soạn, Linh được ban biên tập phân công theo chân anh Hoàng, một phóng viên kỳ cựu của tòa soạn về vùng rốn lũ để đưa tin. Tình hình thời tiết biến động ngày càng khó lường khi xuất hiện lũ giữa mùa hè tại một số khu vực miền Trung. Hoàng thoáng lưỡng lự khi biết mình sẽ đồng hành cùng cô phóng viên tập sự nhưng chưa kịp nghĩ ra lý do để từ chối thì Linh đã xầm nấp nở một nụ cười đầy hàm ý “xin xỏ”. Vậy là hai anh em cùng ê kíp khởi hành đến vùng lũ.

Đến nơi, Linh lặng người trước cảnh tượng mưa như trút, nước lũ dâng cao, chảy xiết như muốn nuốt chửng mọi thứ trên đường nó đi qua. Anh em trong ê kíp mặc

áo mưa chạy đôn chạy đáo chuẩn bị cho công tác ghi hình mặc cho mưa quất xối xả vào người, vào mặt rất buốt. Máy quay sẵn sàng, sóng truyền hình đã kết nối, tất cả đang gấp rút chuẩn bị để truyền hình trực tiếp về tình hình thiên tai. Đúng lúc đó, khi ánh mắt lướt qua mặt nước đục ngầu, đột nhiên Linh khựng lại. Giữa dòng nước xiết, Linh nhìn thấy một cánh tay nhỏ bé đang vẫy vùng, chơi vơi. Là một em bé! Sức lũ cuộn cuộn đang cuốn em bé đi mỗi lúc một xa. Trái tim Linh như bị ai bóp nghẹt.

Không chần chừ, Linh lao đi.

- Linh! Nguy hiểm đấy.

Tiếng anh Hoàng hét lớn, như muốn át đi tiếng mưa gió nhưng lúc này Linh gần như không còn nghe thấy gì ngoài tiếng tim đập dồn trong lồng ngực.

Linh lao mình xuống dòng nước lũ. Làn nước lạnh buốt quẩn lấy thân thể nhỏ bé của Linh, chẳng chèo như những bàn tay vô hình kéo cô đi, chỉ chực nuốt chửng cô vào dòng xoáy hung tợn. Linh cố gắng giữ bình tĩnh, đạp mạnh đôi chân để bơi về phía đứa bé. Đôi tay Linh vươn dài ra giữa biển nước, cố gắng chụp lấy cánh tay bé nhỏ của đứa trẻ đang chơi vơi trong tuyệt vọng. Cuối cùng, cô cũng thành công nắm được tay đứa trẻ. Dòng nước không ngừng cuốn họ đi, xô đẩy như muốn tách đôi họ ra. Linh thấy cơ thể mình như muốn đông cứng lại nhưng vẫn gắng bám trụ, chống chọi với từng xoáy nước hung tợn.

Một cuộc giằng co giữa sự sống và dòng nước dữ, khoảnh khắc ấy tưởng như kéo dài vô tận khiến cô mệt lả người. Cuối cùng, cô nắm chặt được hai tay đứa trẻ, ôm chặt

em vào lòng, thuận theo dòng nước đẩy đến đoạn gần bờ rồi dùng hết sức bơi về phía bờ. Cùng lúc ấy, Hoàng và những người dân xung quanh cũng kịp thời có mặt trợ giúp kéo cả hai lên bờ. Lúc này, mẹ đứa trẻ cũng vừa bước thấp bước cao chạy tới, gần như ngã quỵ khi nhìn thấy con mình vừa thoát khỏi dòng nước tử thần. Gương mặt tái nhợt, người phụ nữ ấy òa khóc nức nở, ôm chầm lấy Linh, lặp đi lặp lại những lời cảm ơn nghẹn ngào. Khi anh Hoàng bế đứa bé đặt vào vòng tay mẹ, Linh cũng xúc động không kém. Mọi người xung quanh chứng kiến cảnh tượng ấy đều dành cho Linh những lời khen ngợi sâu sắc vì lòng dũng cảm và hành động quả quyết, mau lẹ của cô đã kịp thời cứu sống cháu bé. Hoàng nhìn Linh, cô phóng viên tập sự bằng ánh nhìn đầy nể phục.

Ngày hôm đó, bản tin hiện trường không chỉ nói về cơn lũ, mà còn kể về tấm gương cô phóng viên trẻ đã lao mình giữa dòng nước xiết, giành giật sự sống cho một đứa bé. Hành động xả thân quên mình của Linh đã để lại nhiều xúc động trong lòng độc giả, truyền đi cảm hứng về lòng dũng cảm cứu người trong cơn hoạn nạn. Sau lần đó, gia đình và người yêu Linh không còn khuyên cô từ bỏ nghề báo nữa. Họ đã thực sự tin Linh đến với nghề báo bằng tất cả tình yêu, trách nhiệm và bầu nhiệt huyết căng tràn.

Linh ngồi trước bàn làm việc, mắt lướt qua những dòng chữ trên bài báo vừa mới hoàn thành. Cô hít một hơi thật sâu, bình ổn những cảm xúc đan xen lẫn lộn. Trước mặt cô là một sản phẩm không chỉ chứa thông tin mà còn mang theo những rung động của một người làm báo chân chính. Bên ngoài, mưa bắt đầu ngừng rơi, bầu trời đã trở nên quang đãng và sáng rõ. Linh thích thú phát hiện ra cuối chân trời đang đông đang hình thành cầu vồng sau mưa với những gam màu rực rỡ. Cô mỉm cười, chợt nhớ về lời bà ngoại thường nói “Sau cơn mưa, trời lại sáng”, thấy nó đúng với mọi hoàn cảnh mà Linh từng trải nghiệm.

Bên ngoài kia, công việc và cuộc sống vẫn luôn tràn đầy những bão giông và thử thách, nhưng Linh biết, cô sẽ luôn sẵn sàng để dấn thân vào những câu chuyện mà chỉ có sự can đảm và một trái tim nhiệt huyết mới có thể viết nên. Bởi Linh đến với nghề báo không chỉ bằng đam mê và bầu nhiệt huyết của tuổi trẻ mà còn bằng tất cả tình yêu và khao khát cống hiến. □

Đến nơi đón ánh bình minh đầu tiên trên đất liền Việt Nam

NGỌC THẮNG (thực hiện)

Mũi Điện (hay còn gọi là mũi Đại Lãnh) là phần cuối cùng của dãy núi Đại Lãnh, một nhánh của dãy Trường Sơn đâm thẳng ra biển. Là nơi đón ánh bình minh đầu tiên trên đất liền Việt Nam, Mũi Điện được nhiều du khách tìm đến khám phá và check-in lưu lại những khoảnh khắc đáng nhớ.

Đứng trên ngọn hải đăng phóng tầm mắt ra xung quanh, một bên là núi non trùng điệp, một bên là biển rộng mênh mông

Tháp hải đăng Mũi Điện có khối hình trụ cao 26,5m so với nền và 110m so với mặt nước biển, là một trong tám ngọn hải đăng hơn 100 tuổi của Việt Nam. Trong ảnh: Mặt trời dần nhô lên từ biển

Biểu tượng và tọa độ check-in tại Mũi Điện

Từ trên ngọn hải đăng, du khách có thể thấy khung cảnh tuyệt đẹp của Bãi Môn, được Bộ VHTT&DL công nhận là danh thắng cấp quốc gia vào ngày 22/8/2008

Nhiều du khách tranh thủ chụp, trải nghiệm ngắm bình minh tại đây

Tham quan Mũi Điện chủ yếu là giới trẻ, những người thích khám phá, tìm hiểu về những vùng đất mới

Địa điểm du lịch này thu hút du khách bởi màu xanh trong của biển cả và những dãy núi đá hùng vĩ đem đến những góc chụp đẹp nên thơ

Để đón ánh bình minh đầu tiên trên đất liền Việt Nam, du khách phải có mặt tại Mũi Điện trước 5 giờ sáng vào mùa hè

LO NGẠI rác thải ven biển

MẠNH LÊ TRÂM

Ở các vùng nuôi tôm hùm, cá mú ven biển thuộc TX Đông Hòa, Sông Cầu và huyện Tuy An, chính quyền địa phương và các tổ chức xã hội đã triển khai nhiều hoạt động, chương trình, tuần lễ cùng hành động dọn dẹp bờ biển, nhặt rác thải từ việc nuôi lồng bè. Thế nhưng, việc này luôn trong vòng luẩn quẩn khi người gom, kẻ xả rác liên tục...

Nhiều hoạt động gom rác

Vịnh Xuân Đài (TX Sông Cầu) trải dài từ phường Xuân Đài, Xuân Thành, Xuân Yên qua xã Xuân Phương. Vùng này hàng trăm người ở các nơi đến nuôi tôm hùm, cá mú bằng lồng bè. Việc nuôi tôm hùm, cá mú, mỗi ngày thải ra nhiều rác, trong đó có ni lông, lon, chai nhựa...

Để hạn chế rác thải gây ô nhiễm biển, các đơn vị chức năng của TX Sông Cầu triển khai các mô hình như “Bãi biển xanh - không rác thải”, “Bãi biển không túi ni lông”, “Nói không với ống hút nhựa”. Tuy nhiên trong lúc đi vòng qua Vũng Lắm (phường Xuân Đài), chúng tôi phát hiện đám rác to lấp bãi cát. Ông Nguyễn Văn Tâm, một người dân ở phường Xuân Đài chia sẻ: Rác trên vịnh thì túi ni lông là nhiều nhất, bởi những người nuôi thủy sản ở đây sau khi cho tôm ăn xong rồi thả luôn xuống biển, gặp gió dòn lại trôi tấp vô bờ thành đám rác.

Tuyến ven biển xuống cửa biển Lễ Thịnh, thôn Phú Lương, xã An Ninh Đông (huyện Tuy An) có con lạch chứa đầy túi ni lông, xốp, nhựa. Đang kiểm tra ngư cụ từ chiếc ghe nhỏ neo gần bờ, ông Bùi Văn Long, một ngư dân ở đây cho hay: Con lạch gần cửa Lễ Thịnh là nơi ghe thuyền neo đậu trong mùa mưa bão. Mùa nắng ngư dân đi giàn lưới cá trích, bắt cá hổ, còn mùa biển động đi lưới tôm, bắt tôm hùm giống. Thế nhưng, đường đi của ghe có lúc “đứng” giữa biển do ni lông quấn vào chân vịt. Người dân

ven lạch vận động gom rác thải nhựa, nhưng một thời gian sau, ở đâu trôi về đây thiếu điều lấp con lạch.

Cũng theo ông Long, dọc tuyến đường xuống cửa biển Lễ Thịnh thuộc thôn Phú Lương, trước đây có điểm chợ họp tự phát, rác tràn lên đường; túi ni lông đựng cá, mắm, bốc mùi hôi

Rác trên vịnh Xuân Đài thì túi ni lông là nhiều nhất. Ảnh: MẠNH LÊ TRÂM

Theo UBND xã Hòa Xuân Nam, giải pháp bảo vệ môi trường lâu dài là địa phương sẽ mời các hộ dân đang nuôi trồng thủy sản để tuyên truyền, vận động tự thu gom rác vào bờ, đồng thời xử lý nghiêm hành vi thải bỏ chất thải nhựa trên biển theo quy định.

nồng nặc. UBND xã An Ninh Đông đã xây dựng chợ mới, thu gom rác không để ni lông trôi xuống biển. Thế nhưng cứ sau mỗi đợt gió chướng, rác đại dương lại tấp vào cửa biển Lễ Thịnh, tràn vào các con lạch bên trong.

Mang rác vào bờ, vẫn còn... rác

Vũng Rô được mệnh danh là “thủ phủ” tôm hùm, cá mú. Theo thống kê của UBND xã Hòa Xuân Nam (TX Đông Hòa), hiện nơi đây có khoảng 500 bè nuôi cá mú, tôm hùm xanh và 21 bè nổi hoạt động du lịch vùng ven bờ. Thời gian qua, nhiều rác thải nhựa trôi tấp ven bờ, gây ô nhiễm môi trường. Nguyên nhân của tình trạng rác thải nhựa trôi tấp trên vịnh Vũng Rô là do các hộ nuôi thủy sản trên các lồng bè vứt bỏ các túi ni lông đựng thức ăn cho thủy sản. Trước tình trạng ô nhiễm vì rác ni lông, địa phương quản lý rác bằng cách yêu cầu các lồng bè ký cam kết mang rác vào bờ.

Ông Trần Văn Côm, một người nuôi

Rác thải nhựa ùn ứ cửa biển Lễ Thịnh, thôn Phú Lương, xã An Ninh Đông (huyện Tuy An).

Ảnh: MẠNH LÊ TRÂM

tôm hùm ở Vũng Rô cho rằng, cán bộ địa phương ra tận lồng bè vận động chủ lồng bè ký cam kết mang rác vào bờ, tự nguyện đóng góp kinh phí để thực hiện xã hội hóa việc thu gom rác. Điều này tôi rất ủng hộ. Tuy nhiên, ý thức của nhiều người trong công tác bảo vệ môi trường còn kém nên hiệu quả mang lại không cao. Có người vận chuyển môi cho tôm hùm ăn xong là đựng đầu quảng đó, người gom, kẻ xả, vì vậy mang rác vào bờ mà vẫn còn đám rác ni lông trên vịnh.

Cũng theo ông Côm, chính quyền địa phương làm tốt công tác quản lý rác, song Vũng Rô còn rác ni lông hay không là do ý thức của người nuôi tôm.

Theo lãnh đạo UBND xã Hòa Xuân Nam, tại Vũng Rô có các lồng bè, người nuôi đến từ huyện Tuy An, TX Sông Cầu và xã Đại Lãnh (huyện Vạn Ninh, tỉnh Khánh Hòa). Cách đây 5 năm, UBND xã tiến hành thống kê tại Vũng Rô có 380 chủ bè nuôi với 16.469 ô lồng, nay có khoảng 500 bè/21.636 ô lồng. Về giải pháp bảo vệ môi trường lâu dài, UBND xã sẽ mời các hộ dân đang nuôi trồng thủy sản để tuyên truyền, vận động tự thu gom rác vào bờ, đồng thời xử lý nghiêm hành vi thải bỏ chất thải nhựa trên biển theo quy định.

“Chữa lành” đại dương xanh

Theo các chuyên gia về môi trường, túi ni lông là vật liệu mất từ 500-1.000 năm mới phân hủy trong môi trường tự nhiên; một số không

trực tiếp tiếp xúc với ánh sáng sẽ vĩnh viễn không thể phân hủy.

Theo báo cáo về kết quả của Dự án nghiên cứu nguồn phát thải, nơi tích tụ và các giải pháp nhằm giảm thiểu tác động của rác thải nhựa đến cộng đồng ven biển ở Việt Nam, được công bố năm 2024, với đường bờ biển dài 3.260km qua 28 tỉnh thành, vùng ven biển Việt Nam đóng vai trò sống còn trong sự phát triển kinh tế và sinh kế cộng đồng. Tuy nhiên, ô nhiễm nhựa đã và đang đe dọa nghiêm trọng hệ sinh thái, sức khỏe cộng đồng và tính bền vững của kinh tế quốc gia. Hằng năm, khoảng 730.000 tấn rác thải nhựa xâm nhập môi trường biển, đặt ra nhu cầu cấp thiết về hành động phối hợp giữa các bên liên quan. Với hơn 8.000 tấn rác thải nhựa phát sinh mỗi ngày, Việt Nam là 1 trong 10 quốc gia ô nhiễm nhựa hàng đầu thế giới. Khoảng 75% chất thải rắn trong nước bao gồm nhựa được quản lý sai cách hoặc xử lý không đúng cách với chưa đến 30% rác thải nhựa được tái chế.

Biển có vai trò rất quan trọng đối với sự phát triển, hội nhập của Việt Nam, như một “lá phổi xanh” chống biến đổi khí hậu. Trong chiến lược khai thác, sử dụng tài nguyên biển tầm nhìn đến năm 2050, Việt Nam đặt mục tiêu trở thành quốc gia mạnh về biển, giàu từ biển, bảo vệ đa dạng sinh học và môi trường biển.

Hằng năm, cộng đồng cả nước đều triển khai rất nhiều hoạt động, dự án, chương trình ý nghĩa để chung tay bảo tồn đại dương. Nhiều cộng đồng, giới trẻ trong nước và người nước ngoài đang làm việc tại Việt Nam đồng loạt phát động nhiều hoạt động, chương trình, tuần lễ cùng hành động dọn dẹp bờ biển, nhặt rác thải nhựa để góp phần “chữa lành” đại dương xanh. □

Trao tặng 100 áo phao cứu sinh cho học sinh huyện Tuy An

Hội Chữ thập đỏ tỉnh vừa tổ chức trao tặng 100 áo phao cứu sinh cho học sinh 4 trường THCS và tiểu học trên địa bàn huyện Tuy An, gồm: Trường THCS Trần Rịa, Trường tiểu học Nguyễn Hữu Thọ, thuộc xã An Chấn; Trường THCS Nguyễn Thái Bình và Trường tiểu học Nguyễn Thị Loan, thuộc xã An Mỹ.

Ông Nguyễn Trung Lương, Phó Chủ tịch Hội Chữ thập đỏ tỉnh cho biết, đây là hoạt động thiết thực nhằm hỗ trợ công tác

dạy bơi, phòng chống đuối nước cho học sinh trong dịp hè. Việc trao tặng áo phao không chỉ giúp các em có điều kiện học bơi an toàn mà còn nâng cao nhận thức của nhà trường và phụ huynh về tầm quan trọng của kỹ năng phòng tránh tai nạn đuối nước - một trong những nguyên nhân gây tử vong cao ở trẻ em nông thôn vào mùa hè. Toàn bộ áo phao đều do hội vận động các doanh nghiệp tại TP Hồ Chí Minh tài trợ.

Tin, ảnh: TRÂM TRẦN

Đại diện lãnh đạo Hội Chữ thập đỏ tỉnh trao tặng áo phao cứu sinh cho 4 trường THCS và tiểu học trên địa bàn huyện Tuy An

Ngày hội PICKLEBALL tại PHÚ YÊN

Trọng tài làm thủ tục hướng dẫn các VĐV chuẩn bị thi đấu

Ban tổ chức trao giải cho các VĐV thi đấu đạt thành tích

Các VĐV tranh tài

Một VĐV nữ nỗ lực cứu bóng sau pha "bỏ nhỏ" của đối thủ

Giải thu hút nhiều khán giả tham gia cổ vũ

NGÔ NHẬT (thực hiện)

Giải pickleball cộng đồng tranh cúp Nghinh Phong năm 2025 vừa diễn ra tại Cụm sân 11 Đắc Tín (TP Tuy Hòa). Giải đấu thu hút hơn 300 tay vợt pickleball của 40 CLB trong tỉnh tham gia tranh tài. Kết quả, ban tổ chức đã trao huy chương cho các VĐV thi đấu đạt thành tích ở 6 nội dung: Đôi nữ (trình 4.0), đôi nam nữ hỗn hợp (trình 4.5, 5.0, 5.4, trình open và trình lãnh đạo).

Theo ông Lê Văn Trúc, nguyên Phó Chủ

tịch UBND tỉnh, Chủ tịch Liên đoàn Quần vợt và Pickleball tỉnh, giải đấu có thể xem là ngày hội pickleball tại Phú Yên. Đây không chỉ là sân chơi thể thao hấp dẫn, mà còn là nơi gắn kết cộng đồng, lan tỏa tinh thần thể thao minh bạch, trung thực và cao thượng. Giải đấu góp phần quan trọng trong việc phát triển phong trào pickleball - một môn thể thao mới mẻ và được đánh giá là nhiều tiềm năng phát triển.

Báo Phú Yên ghi lại những hình ảnh ấn tượng tại giải đấu.

VĐV từ huyện Sơn Hòa tham gia tranh tài tại giải

Một pha ghi điểm mạnh mẽ của VĐV nữ đến từ TP Tuy Hòa

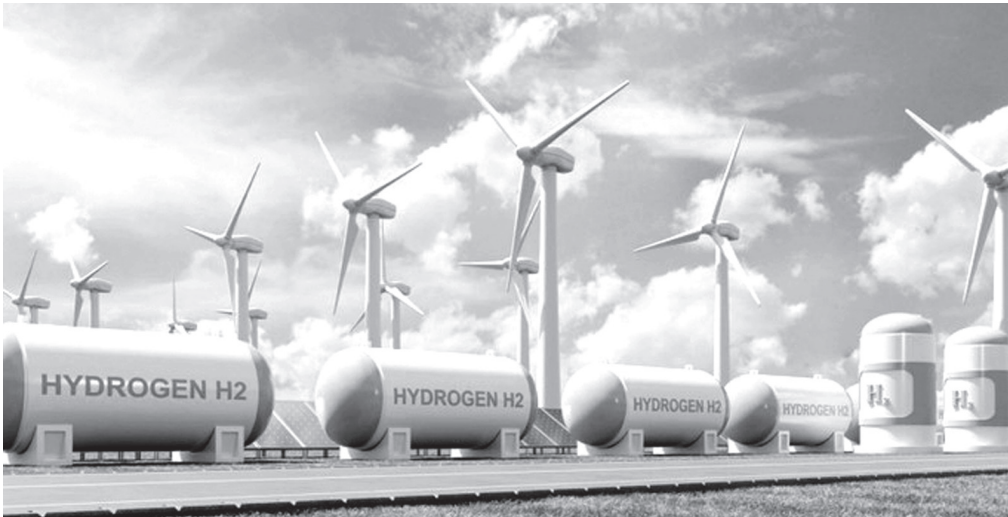
IMEC: Trục liên minh địa chính trị - kinh tế mới

Mỗi quốc gia, một vai trò
Cốt lõi của liên minh là Dự án hành lang kinh tế Ấn Độ - Trung Đông - châu Âu (IMEC), một sáng kiến chiến lược nhằm tái cấu trúc dòng chảy thương mại, năng lượng và dữ liệu xuyên lục địa. Dự án xây dựng một hành lang kinh tế đa phương thức liên quan đến nhiều doanh nghiệp, tích hợp đường sắt, cảng, đường cao tốc, mạng lưới năng lượng và cơ sở hạ tầng kỹ thuật số để tăng cường thương mại, đầu tư và kết nối trên khắp các châu lục. Mục tiêu quan trọng là cung cấp giải pháp thay thế chiến lược: giảm chi phí vận tải khoảng 30-40%, rút ngắn thời gian giao hàng đến 40%, đồng thời tăng tính bền vững (hydrogen sạch, điện xanh, cáp quang).

Trong tam giác này, mỗi quốc gia giữ một vai trò then chốt. Ả-rập Xê-út đang thực thi Tầm nhìn 2030 với tham vọng thoát khỏi phụ thuộc dầu mỏ, hướng đến đổi mới công nghệ, năng lượng tái tạo và dịch vụ hậu cần tiên tiến. Ấn Độ - nền kinh tế lớn thứ 5 thế giới đóng góp quy mô thị trường khổng lồ, sức mạnh công nghệ và hạ tầng số. Ngành hàng hải của Ấn Độ hiện có giá trị khoảng 130 tỉ USD, dự kiến sẽ tăng lên 300 tỉ USD vào năm 2025. Trong đó, ngành vận tải biển dự kiến sẽ chiếm 95 tỉ USD, trong khi các cảng biển sẽ đóng góp khoảng 60 tỉ USD. Còn Ý mang đến kinh nghiệm dày dặn về công nghiệp, thiết kế tinh gọn, chuyển đổi năng lượng và khả năng kết nối tự nhiên giữa châu Âu và Địa Trung Hải.

Theo Economic Times, những ngày đầu tháng 6 vừa qua, Bộ trưởng Thương mại Ấn Độ Piyush Goyal đã có cuộc họp với Phó Thủ tướng Ý

Trong bối cảnh cạnh tranh địa chính trị ngày càng gay gắt và các liên minh truyền thống đang được xem xét lại, sự nổi lên của trục Riyadh - Rome - New Delhi nhận được sự chú ý. Đây không chỉ là giao điểm thương mại kết nối giữa châu Á, Trung Đông và châu Âu mà còn là nền tảng chiến lược của thế kỷ XXI.

Ấn Độ đang nỗ lực trở thành nước xuất khẩu hydro xanh sang châu Âu và Tây Á. Ảnh: Tritonmaritime

Antonio Tajani về tiến độ và kế hoạch mở rộng IMEC. Phiên họp lần thứ 22 tại Ý này nhằm mục đích đánh giá tiến độ xây dựng trong thời gian qua và xác định những hướng đi mới cho sự hợp tác trong các lĩnh vực có tác động cao về công nghệ nông nghiệp, số hóa, chuyển đổi năng lượng, di chuyển bền vững...

Tiềm năng và thách thức

Theo giới phân tích, IMEC là một giải pháp thay thế chiến lược cho các tuyến thương mại cũ. Trong đó, Ả-rập Xê-út trở thành trung tâm logistics của khu vực, Ấn Độ đóng vai trò là cầu nối tới phương Tây và Ý giữ vai trò mỏ neo chiến lược ở Địa Trung Hải; cảng Trieste (Ý) trở thành điểm trung chuyển quan trọng kết nối với Áo, Đức, Đông Âu và khu vực Liên minh châu Âu công nghiệp. Theo nhà phân tích kinh tế

người Ả-rập Xê-út Mosaed Al Zayani, Ý là trung tâm công nghiệp của trục kết nối mà Ả-rập Xê-út xây dựng.

Vì đây là nền tảng của một mô hình hợp tác liên vùng mới, được xây dựng trên các ưu tiên chung như an ninh năng lượng, chuyển đổi số và phát triển công nghiệp bền vững, nên tam giác Riyadh - Rome - New Delhi có thể trở thành mẫu hình cho những khung hợp tác đa phương trong tương lai, đặc biệt là trong việc tiếp cận thị trường châu Phi.

Liên minh Riyadh - Rome - New Delhi cũng được coi là trục chiến lược đa chiều, hỗ trợ tăng cường năng lực phục hồi chuỗi cung ứng, giảm phụ thuộc vào các tuyến đường biển truyền thống như kênh đào Suez. Vì đây là nền tảng của một mô hình hợp tác liên vùng mới, được xây dựng trên các ưu tiên chung như an ninh năng lượng,

chuyển đổi số và phát triển công nghiệp bền vững, nên tam giác Riyadh - Rome - New Delhi có thể trở thành mẫu hình cho những khung hợp tác đa phương trong tương lai, đặc biệt là trong việc tiếp cận thị trường châu Phi.

IMEC được khởi động bên lề Hội nghị thượng đỉnh G20 tại New Delhi năm 2023. Trong bối cảnh thế giới dịch chuyển sang trật tự địa chính trị đa cực, giới phân tích cho rằng liên minh kinh tế ba bên này đang âm thầm định hình lại bản đồ thương mại toàn cầu. Chính phủ Đức cũng đã chuyển hướng chính sách ngoại giao, giảm lệ thuộc vào Trung Quốc, đồng thời thể hiện quan tâm IMEC như một phần của định hướng De risking ở khu vực Ấn Độ - Thái Bình Dương.

Theo báo Pháp Le Monde, Pháp cam kết thúc đẩy năng lượng (đặc biệt là khai thác nguồn năng lượng xanh như hydrogen) và thu hút doanh nghiệp vào dự án này. Chủ tịch Ủy ban châu Âu Ursula von der Leyen gọi IMEC là “cây cầu xanh và số hóa giữa các nền văn minh”. Là một nhân tố kinh tế và chính trị quan trọng, châu Âu có thể đóng góp cho IMEC bằng cách cung cấp hỗ trợ tài chính, chuyên môn kỹ thuật và thị trường cho hàng hóa và dịch vụ.

Tuy nhiên, dự án này vẫn cần vượt qua những rào cản liên quan đến địa chính trị và tài chính. Trong đó, cuộc xung đột Trung Đông, vốn đã gây trở ngại cho việc khởi công một số tuyến kết nối, nay lại càng trầm trọng trước các diễn biến leo thang mới giữa Israel và Iran, sẽ là trở ngại không nhỏ. (SGGP)

Hé lộ vai trò bất ngờ của núi lửa trong việc điều hòa khí hậu trái đất

Một công trình nghiên cứu đột phá từ các nhà khoa học Đại học UCLouvain (Bỉ) và Đại học Geneva (Thụy Sĩ) vừa hé lộ vai trò bất ngờ của núi lửa trong việc điều hòa khí hậu trái đất. Công trình này được công bố trên tạp chí khoa học uy tín Nature Communications. Trái với nhận thức thông thường về núi lửa như một nguồn phát thải carbon dioxide (CO₂), nghiên cứu mới chỉ ra rằng những khối núi này còn đóng vai trò như những “bẫy carbon” tự nhiên khổng lồ.

GS Pierre Delmelle, trưởng nhóm nghiên cứu đến từ Viện Trái đất và Sự sống thuộc Đại học UCLouvain, nhấn mạnh tầm quan trọng của phát hiện này: “Chúng ta cần mở rộng góc nhìn về vai trò của núi lửa, không chỉ là nguồn phát thải mà còn là nơi lưu trữ carbon trong lòng đất”.

Cơ chế hoạt động của “bẫy carbon” này được

giải thích thông qua quá trình hình thành các lớp tro bụi (tephra) sau các đợt phun trào. Những lớp trầm tích này tạo nên môi trường lý tưởng cho sự hình thành đất núi lửa - nơi có khả năng hấp thụ và lưu giữ lượng lớn carbon hữu cơ.

Để kiểm chứng lý thuyết, nhóm nghiên cứu đã tiến hành khảo sát tại dãy núi Andes, Ecuador. Họ phân tích các lớp tephra được hình thành sau một vụ phun trào cách đây 2.270 năm. Kết quả cho thấy lượng carbon được lưu trữ trong đất thậm chí còn vượt quá lượng khí thải ra trong quá trình phun trào.

Phát hiện này mở ra một hướng tiếp cận mới trong cuộc chiến chống biến đổi khí hậu toàn cầu. Theo GS Delmelle, tự nhiên luôn tồn tại những cơ chế cân bằng bất ngờ mà con người cần tiếp tục khám phá và học hỏi.

(TTXVN/Vietnam+)

Lần đầu chụp ảnh cực Nam mặt trời

Các nhà khoa học chụp được hình ảnh đầu tiên của cực Nam mặt trời thông qua thiết bị trên tàu vũ trụ Solar Orbiter của Cơ quan Vũ trụ châu Âu (ESA). Hình ảnh vừa được công bố cho thấy cảnh tượng chưa từng thấy của vùng cực nam của ngôi sao của chúng ta.

Trong khi trái đất và các hành tinh khác quay tương đối trên mặt phẳng vô hình nằm ngang đường xích đạo của mặt trời, tàu Solar Orbiter dành vài tháng qua để nghiêng quỹ đạo của nó tới 17 độ dưới đường xích đạo và quan sát cực Nam bí ẩn của mặt trời.

Hình ảnh mới chụp cực Nam mặt trời ở dải bước sóng khả kiến và cực tím rộng, sử dụng 3 trong số 10 thiết bị trên tàu Solar Orbiter. Kết quả là bức tranh dữ liệu đầy màu sắc, giúp theo dõi những rối loạn phức tạp của từ trường mặt trời khi nó chuẩn bị đảo chiều và chuyển động tốc độ cao của nguyên tử hóa học khi chúng di chuyển theo luồng plasma tạo thành gió mặt trời, dòng hạt tích điện quyết định thời tiết vũ trụ trong hệ.

Theo ESA, dữ liệu mới sẽ giúp nâng cao hiểu biết về gió mặt trời, thời tiết vũ trụ và chu kỳ hoạt động 11 năm của mặt trời trong nhiều năm tới. Sự rối loạn từ trường này là hiện tượng tạm thời cho thấy từ trường của mặt trời sắp đảo chiều, như thường gặp cách 11 năm một lần. (SGGP)